

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроєкту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроєкту

Проєкт Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» щодо удосконалення надання послуг для певних категорій осіб» (реєстр. № 12295 від 06.12.2024) (далі – законопроєкт), внесений Кабінетом Міністрів України.

2. Завдання законопроєкту

З метою встановлення особливостей страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів для категорій осіб законопроєктом запропоновано внести зміни до Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (далі – Закон), який набирає чинності 01.01.2025, в частині щодо встановлення на період дії воєнного стану та до 31 грудня року на наступний рік після припинення чи скасування для учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та постраждалих учасників Революції Гідності такі особливості укладання внутрішніх договорів страхування:

до 01.01.2026 – необов'язковість наявності договору автострахування;

з 01.01.2026 – безкоштовна компенсація сплати страхових платежів за договором автострахування.

Крім цього, законопроєктом передбачено затвердження Кабінетом Міністрів України порядку компенсації витрат визначених категорій з оплати послуг за укладення внутрішніх договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів з інших джерел, ніж кошти страхових компаній чи Моторне (транспортне) страхове бюро України (далі – МТСБУ).

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень акта потребуватиме додаткових видатків.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація акта може потребувати додаткових витрат із державного бюджету з 01.01.2026.

Відповідно до підпункту 2 пункту 2 розділу II законопроєкту Кабінет Міністрів України протягом шести місяців має затвердити порядок компенсації витрат учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та постраждалих учасників Революції Гідності з оплати послуг за укладення внутрішніх договорів обов'язкового страхування цивільно-правової

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000009E0E2F005391D100

Підписувач Драганчук Юрій Олегович

Дійсний з 21.02.2024 11:10:36 по 21.02.2026 11:10:36

Міністерство фінансів України

14030-02-3/37238 від 19.12.2024

відповідальності власників наземних транспортних засобів за інший рахунок, ніж кошти страховиків чи МТСБУ.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень акта не потребуватиме фінансового забезпечення з Державного бюджету України в поточному та наступному бюджетних періодах.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроект не суперечить нормам законів, що регулюють бюджетні відносини.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроект може бути прийнято за основу з урахуванням надалі таких пропозицій.

Законопроектом передбачено звільнити учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та постраждалих учасників Революції Гідності від обов'язкового укладення договорів автостраховання до 31.12.2025.

З 01.01.2026 – запропоновано відновити цей обов'язок з компенсацією їм витрат на обов'язкове автостраховання за рахунок інших джерел, що вірогідно означає за рахунок бюджету або міжнародної допомоги.

Вважаємо, що на період воєнного стану зазначені категорії громадян повинні отримувати пільги щодо укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за рахунок страховиків (так як це на сьогодні передбачено чинним законодавством), а не за рахунок державного бюджету.

Так, положеннями пункту 136.1¹ статті 136 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), які набирають чинності з 01.01.2025, визначено види доходів за категоріями платників, до яких буде застосовуватися базова (основна) ставка податку на прибуток у розмірі 25 відсотків, зокрема при оподаткуванні прибутку фінансової установи (крім страховика).

За результатами податкового (звітного) 2024 року базова (основна) ставка податку на прибуток підприємств для цілей оподаткування прибутку банків, а також для застосування щодо банків положень пункту 57.1¹ статті 57 Кодексу, буде застосовуватися в розмірі 50 відсотків.

Зі свого боку відповідно до пункту 136.2 статті 136 Кодексу під час провадження страхової діяльності юридичних осіб – резидентів одночасно із ставкою податку на прибуток, визначеною у пункті 136.1 цієї статті, ставки податку на дохід встановлюються в таких розмірах:

3 відсотки за договорами страхування від об'єкта оподаткування, що визначається у підпункті 141.1.2 пункту 141.1 статті 141 Кодексу;

0 відсотків за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування в межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорів страхування додаткової пенсії, та визначених підпунктами 14.1.52, 14.1.52¹, 14.1.52² і 14.1.116 пункту 14.1 статті 14 Кодексу.

Отже, банки другий рік поспіль будуть сплачувати податок на прибуток підприємств за ставкою у розмірі 50 %, небанківські фінансові установи (крім страхових компаній) з 01.01.2025 будуть сплачувати цей податок за ставкою у розмірі 25 % (до 01.01.2025 ставка становила 18 %). Водночас ставки податків, що сплачуються страховиками, залишилися такими, як були до дати запровадження в країні воєнного стану, а саме: податок на прибуток підприємств за ставкою у розмірі 18 % та податок на дохід за ставками у розмірах 3 % і 0 % в залежності від доходу за видами договорів страхування.

Водночас страхові компанії були та залишаються прибутковими. Чистий прибуток ризикових страховиків за результатами січня-вересня 2024 року становив 1,8 млрд грн (на рівні аналогічного періоду 2023 року).

З огляду на зазначене, вважаємо, що фінансовий сектор має сприяти державі на період воєнного стану та пропонуємо в пункті 2 розділу I законопроекту виключити слова та цифри:

в абзаці третьому «з початком дії не раніше ніж 1 січня 2026 року»;

в абзаці сьомому «до 1 січня 2026 року»;

в абзаці восьмому «до 31 грудня 2025 року».

Підпункт 2 пункту 2 розділу II законопроекту виключити.

Крім того, потребує додаткового опрацювання питання щодо включення до запропонованих законопроектом категорій громадян України (учасники бойових дій, постраждалі учасники Революції Гідності, особи з інвалідністю внаслідок війни) осіб з інвалідністю I групи, які відповідно до чинного законодавства також звільнені від обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності на території України.

**Заступник Міністра фінансів України
з питань європейської інтеграції**

Юрій ДРАГАНЧУК